

Nigéria stratégiai jelentőségéről

HORVÁTH-SÁNTHA HANGA & REILE ZSOLT

MKI Elemzés

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Horváth-Sántha Hanga

Reile Zsolt

Lektorálta:

Vass Ágnes

ISSN 2063-9244

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2026.2>

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

2026. január 30.

Horváth–Sántha Hanga, vezető kutató, MKI
Reile Zsolt, vezető kutató, MKI

NIGÉRIA STRATÉGIAI JELENTŐSÉGÉRŐL

Nigéria a nagyhatalmi versengés egyik kulcsterületévé vált Afrikában, mert egyszerre demográfiai óriás, energiasuperhatalmi potenciállal rendelkező állam és a kontinens politikai súlypontja. Az ország nem csupán fontos nemzetközi gazdasági partner, hanem egyben a geopolitikai versengés és a globális hatalmak biztonságpolitikai ütközőzónája. Donald Trump amerikai elnök szokatlanul kemény szavakkal bírálta Nigériát a tavalyi év végén, a keresztényeket ért támadások miatt, előrevetítve akár egy katonai beavatkozás lehetőségét is. Elemzésünk célja megvizsgálni Nigéria stratégiai jelentőségét az említettek fényében, és értelmezni Trump elnök országra vonatkozó kijelentéseit, részben az afrikai nagyhatalmi versengés kontextusában.

GEOPOLITIKAI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A közel tíz magyarországnyi területű, Nyugat-Afrika déli részén fekvő Nigéria a kontinens legnépesebb állama, amely a Guineai-öböl partján helyezkedik el. Felszínét északon a Száhel peremvidéke, középső területein magassíkok és a Benue–Niger-medence, délen pedig kiterjedt mocsaras deltavidék és trópusi esőerdők jellemzik. A két nagy folyó, a Niger és a Benue rendszere a gazdasági és agrártevékenység gerincét adja; a Niger-delta pedig Afrika egyik legfontosabb kőolajipari térsége. Az ország éghajlata délről észak felé haladva fokozatosan válik nedves egyenlítőiből szavannás, majd félsivatagos égvövé.

Nigéria lakossága 2025-ben a 239 milliót is meghaladta¹, ezzel Afrika legnépesebb és a világ egyik leggyorsabban növekvő állama. Az ország etnikulturális diverzitása kiemelkedő; több mint 250 nyelvi és etnikai csoport él itt. A vallási megosztottság közel fele-fele arányú²: az északi tartományok többsége muszlim

1 Nigeria Population, Worldometer, <https://www.worldometers.info/world-population/nigeria-population/>

2 National / Regional Profiles, The Association of Religion Data Archives, <https://www.thearda.com/world-religion/national-profiles?u=166c>

(46.3%), a déli és középső területek keresztény többségűek (45.8%). A muszlim-keresztény törésvonal gyakran politikai feszültségekben, erőszakos incidentekben és regionális rivalizálásban is megnyilvánul.

Nigéria 1960-ban vált függetlenné Nagy-Britanniától. A következő évtizedekben katonai puccsok és polgárháború (a Biafra-háború, 1967–70) jellemezték. A stabilabb demokratikus kormányzás 1999-től kezdődött, azóta több választást tartottak az elnöki rendszerű szövetségi államban – változó tisztasággal, de viszonylag békés hatalomátadásokkal. 2023-ban Bola Ahmed Tinubu került hatalomra. Kormányá gazdasági reformokat és biztonsági konszolidációt ígér, de mindkettő rendkívül nehéz környezetben zajlik. A nigériai fegyveres erők mintegy 223 ezer főt számlálnak,³ de felszereltségük vegyes, a korrupció súlyos probléma, a terrorrelenes műveletek nagy emberi és anyagi veszteségekkel járnak.

KILÁTÁSOK ÉS STRATÉGIAI KIHÍVÁSOK NIGÉRIÁBAN

Nigéria előtt három kiemelt jelentőségű stratégiai feladat áll. Egyszerre kell kezelnie a belső biztonsági válságokat, csökkentenie olajfüggőségét gazdasági diverzifikációval, valamint enyhítenie a gyors népességnövekedésből fakadó demográfiai terheket. Az ország jövőbeli stabilitása nemcsak Nyugat-Afrika, hanem az egész afrikai kontinens szempontjából meghatározó tényező.

A 239 milliós népességével a gyakran „Afrika titánjaként” emlegetett Nigéria az emberiség demográfiai súlypontjának egyik fő helyszínévé válik. A népesség évente 2,5–3%-kal bővül. 2050-re Nigéria a világ harmadik legnépesebb országa lehet. A társadalom rendkívül fiatal: a lakosság 41 százaléka 14 éven alatti.⁴ Egy ilyen méretű állam a regionális politikai, gazdasági és biztonsági folyamatokra is domináns hatást gyakorol. Ahogyan Egyiptom Észak-Afrikában, Dél-Afrika pedig a kontinens déli részén, úgy Nigéria a nyugat-afrikai térség kulcsa: ha stabil, erős és működőképes, kivetítő ereje a környező államokban is képes a rendeződés irányába terelni a politikai folyamatokat; ha viszont gyenge vagy instabil, annak következményei a teljes régióra, sőt, Európára is kihatnak.

Nigéria sokszínűsége – etnikai, vallási és regionális szempontból – egyszerre gazdag erőforrás és komoly politikai teher. A számos etnikulturális csoport, a muszlim és keresztény felekezeti megosztottság, valamint a regionális identitá-

3 „Nigeria – Armed Forces Personnel, Total (WB Data)”, TradingEconomics, hozzáférés: 2025. november 29., <https://tradingeconomics.com/nigeria/armed-forces-personnel-total-wb-data.html>.

4 „World Population Dashboard – Nigeria”, United Nations Populations Fund, hozzáférés: 2026. január 20., <https://www.unfpa.org/data/world-population/NG>.

sok szilárdsága olyan rendszerben működik, amelyben a politikai vezetés folyamatosan egyensúlyozni kénytelen. A feszültségek felszínre törése rendre próbára teszi az állami intézmények teherbírását. Ha a központi kormányzat túl gyengének mutatkozik, az etnikai vagy vallási alapon szerveződő fegyveres csoportok, a terrorhálózatok, valamint az olajipari militáns szervezetek teret nyernek. Ezek a mozgalmak nem csupán Nigéria belső stabilitását veszélyeztetik, hanem regionális és globális biztonsági kihívásokat is jelentenek.

Mindezek fényében Nigéria stabilitása több szempontból kulcsfontosságú a nemzetközi közösség számára. Az ország a Boko Haram és az ISWAP elleni küzdelem egyik fő frontja, amelynek sikeressége meghatározza a szélsőségek terjedését a Csád-tó medencéjében, Nigerben, Kamerunban és csádi területeken. Ha Nigéria megerősödik, képes megfékezni a szélsőséges eszmék áramlását és a fegyveres csoportok mozgását a régióban; ha viszont meggyengül, az állami irányítás és kontroll visszaszorulhat, ami olyan erőteret és vákuumot hozna létre, amely sokkal nehezebben kezelhető nemzetközi összefogás nélkül.

A gazdasági dimenzió legalább ennyire meghatározó. Nigéria Afrika legnagyobb gazdasága, az olaj- és földgáztermelés egyik vezető szereplője, emellett a kontinens fin-tech és startup-szektorának motorja. A gazdasági teljesítmény azonban erősen ingadozó, nagyban függ a globális energiaáraktól, az olajipar stabilitásától és az állami korrupció visszaszorításától. Ha Nigéria gazdasági visszaesést él át – különösen az olajbevételek elapadása vagy nagyobb politikai válság esetén –, az a régió más államainak fejlődését is visszavetheti, és fokozhatja a társadalmi feszültségeket.

A fentiekből is leszűrhető, hogy a közösségek közötti erőszak, a fegyveres bűnözés, a terrorizmus és az ezek mellett párhuzamosan létező széleskörű korrupció, munkanélküliség, szegénység, trópusi (sárgaláz, majomhimlő, kolera) és egyéb (HIV/AIDS) betegségek olyan összetett kihívások elé állítják az országot, mely kevés reménnyel kecsegteti az újabb generációkat.

VÁLSÁGOK, VALLÁSI KONFLIKTUSOK ÉS KERESZTÉNYÜLDÖZÉS

Nigéria az afrikai kontinens egyik legsúlyosabb és legösszetettebb biztonsági válságával küzd. Az országban jelenleg három különálló konfliktus zajlik, egyik sem mutatja az enyhülés jeleit. Északkeleten 2009 óta aktív a fegyveres dzsihadista Boko Haram, majd a belőlük kivált vetélytárs, az Iszlám Államnak hűséget fogadott militáns iszlamista csoport (ISWAP), akik együtt több tízezer ember ha-

láláért és több millió lakos elűzéséért felelősek. A közép-nigériai övezetben 2011 óta növekvő tendenciát mutat a szűkös erőforrásokért folyó, a muszlim nomád pásztorok és a többségében keresztény földművesek közötti ismétlődő erőszakos cselekmények eszkalálódása. A klímaváltozás és a demográfiai nyomás miatt erősödő összecsapások évente több ezer halálos áldozatot követelnek, a konfliktus gyakran etnikai-vallási dimenziót is kap. Harmadrészt a Niger-deltában rendszeres az olajvezetékek és létesítmények elleni támadások különböző fegyveres csoportok részéről, a profitból való részesedés és a környezeti károk miatt.

A nigériai konfliktusok fentiekben kirajzolódó vallási dimenzióját szemlélteni azon óvatos becslés is, miszerint 2009 óta legalább 185 ezer embert öltek meg Nigériában vallásuk miatt,⁵ köztük 125 ezer keresztényt és 60 ezer muszlimot. Amint azt az áldozatok aránya is sejteti, a nigériai keresztény közösségek súlyos biztonsági válsággal küzdenek. Az elmúlt évek során többször kellett megküzdenek dzsihadista és egyéb csoportok (különösen Fulani milíciák) célzott gyilkosságok, emberrablások és templomok elleni támadások hullámaival. Az International Society for Civil Liberties and Rule of Law legfrissebb jelentése⁶ szerint mindössze két hét alatt (2025 október–november) több mint 100 keresztényt öltek meg, 114-et raboltak el, és hat templomot fosztottak ki. Az Open Doors nevű keresztény érdekvédelmi csoport jelentései⁷ szerint Nigéria évek óta a keresztényüldözésért felelős legrosszabb tíz ország között van. Utóbbinak legfrissebb példája, hogy az elmúlt hetekben fegyveresek több mint 250 diákot és 12 tanárt – raboltak el a Niger állambeli St. Mary nevű katolikus iskolából.⁸ Az elraboltak száma megközelíti a 2014-es hírheft másik iskolai támadás számát, amikor a Boko Haram 276 lányt rabolt el iskolájukból Chibokban,⁹ Nigéria északi részén, Borno államban. A fenti St. Mary-incidenssel párhuzamosan még több emberrablás is történt és az iszlám szélsőségesek keresztény papokat, csa-

5 „Nigeria Headquartering 22 Islamic Terror Groups in Africa Seeking to Obliterate Christianity and Indigenous Cultural Heritage and Impose Sultanate in Nigeria by 2075,” International Society for Civil Liberties and Rule of Law, hozzáférés: 2025. november 29., <https://intersociety-ng.org/wp-content/uploads/2025/08/Nigeria-Headquartering-22-Islamic-Terror-Groups-In-Africa-Seeking-To-Obliterate-Christianity-And-Indigenous-Cultural-Heritage-And-Impose-Sultanate-In-Nigeria-By.pdf>.

6 „Over 100 Christians Killed, Six Churches Ransacked in Nigeria in Two Weeks: Intersociety Report,” ACI Africa, 2025 november 18., <https://www.aciafrica.org/news/18677/over-100-christians-killed-six-churches-ransacked-in-nigeria-in-two-weeks-intersociety-report>.

7 „Nigeria”, Open Doors (World Watch List country profile), hozzáférés: 2025. november 29., <https://www.opendoors.org/en-US/persecution/countries/nigeria>.

8 Chris Ewoker, „Bandits’ Kidnap Worshipers During Church Service in Nigeria”, BBC News, 2025. december 15., <https://www.bbc.com/news/articles/c4g6e4wyv65o>.

9 „Chibok kidnappings: Nigeria marks one year since abduction of schoolgirls by Boko Haram,” ABC News, hozzáférés: 2025. november 29., <https://www.abc.net.au/news/2015-04-14/chibok-kidnappings3a-nigeria-marks-one-year-anniversary-of-the/6390384>.

ládjaikat és helyi hívőket raboltak el.¹⁰

Az egyik legellentmondásosabb érv a keresztényüldözés léte ellen a számadatok összehasonlítása, miszerint egyes források¹¹ hasonlóra, vagy magasabb mértékűre teszik a terrrorszervezetek által muszlimok ellen elkövetett gyilkosságokat és egyéb atrocitásokat. A keresztényüldözés ezen fajta tagadása, relativizálása azonban nem helytálló, mint ahogy azt számos független nemzetközi (karitatív) szervezet is megerősíti.¹² Egy tavaly decemberben megjelent, nagyszabású nemzetközi tanulmány¹³ is megállapítja, hogy bár Nigéria összetett biztonsági környezettel szembesül, ahol az iszlamista militáns csoportok (amelyek gyakran összefonódnak banditahálózatokkal), ezek egyre inkább a keresztény közösségeket és vallási helyszíneket veszik célba. Kiemeli, hogy míg egyes konfliktusok gazdasági vagy etnikai okokra vezethetők vissza, az iszlamista ideológiát arra használják, hogy fokozzák a szektariánus felfogást és identitásalapú támadásokat hajtsanak végre.

Trump elnök keresztényüldözésre vonatkozó nyilatkozatának tehát van valóságalapja, amelyen keresztül nyomást kíván gyakorolni mind a tenni nem akaró, vagy a tenni nem képes nigériai rezsimre, mind pedig a bűnelkövetőkre. Az adminisztráció lépése, amely „különös aggodalomra okot adó országnak” (country of particular concern) minősítette¹⁴ Nigériát és ezért fegyveres beavatkozást helyezett kilátásba az ott élő keresztények iszlám csoportok általi meggyilkolása és üldözése miatt, ami be is következett 2025. karácsonyán. De a nigériai keresztények iránti aggodalom nem az egyedüli kiváltó oka annak, hogy a nyugat-afrikai ország újfent az Egyesült Államok külpolitikai fókuszába került. Az USA-nak számos más stratégiai érdeke is fűződik ahhoz, hogy a régiót is meghatározó befolyással rendelkező Nigériában stabilitás legyen.

10 BBC News, 2025, op. cit.

11 Gimba Kakanda, „No, Bill Maher, There Is No ‘Christian Genocide’ in Nigeria”, *Al Jazeera*, 2025. október 2., <https://www.aljazeera.com/opinions/2025/10/2/no-bill-maher-there-is-no-christian-genocide-in-nigeria>.

12 Open Doors International, Global Christian Relief, Alliance Defending Freedom International, Genocide Watch, Lausanne Movement, Barnabas Aid, etc.

13 Iulian Chifu et al., „Analytical Intelligence Report: Nigerian Christians as Victims of Islamist Extremism,” Vienna: International Institute for Religious Freedom, IIRF Reports Vol. 14 (2025), <https://iirf.global/wp-content/uploads/reports/2025-27-IIRF-Reports.pdf>.

14 „Naming of Nigeria as a Country of Particular Concern Is an Important Step to Advance Religious Freedom,” U.S. Commission on International Religious Freedom, 2025. november 3., <https://www.uscifr.gov/newsroom/releases-statements/naming-nigeria-country-particular-concern-important-step-advance>.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK STRATÉGIAI ÉRDEKEI

Nigéria Afrika legnagyobb gazdaságaként (az egy főre jutó bruttó hazai termék 2025-ben 835,49 dollár)¹⁵ olyan ország, amely hatalmas erőforrásokkal rendelkezik, mégis rendkívül törekeny szerkezetű. A gazdaság alapját továbbra is az olaj és a földgáz adja, amelyek az export túlnyomó részét és az állami bevételek jelentős hányadát biztosítják, miközben a kitermelés központja, a Niger-delta politikailag feszült és súlyosan szennyezett térség. Bár az ország óriási földgáz- vagyonnal bír, jelentős bányászati potenciált hordoz, és mezőgazdasága a lakosság több mint felét foglalkoztatja, a termelékenység és az infrastruktúra gyengeségei – az állandó áramhiánytól a rossz úthálózatig – komoly korlátokat szabnak a fejlődésnek. Mindezek ellenére, a világ egyik legnagyobb filmiparát hozta létre. Sőt, Lagos eközben Afrika technológiai startupjává és egyik fintech-központjává nőtte ki magát, jelezve a szolgáltatási szektor dinamizmusát, de az ország valós lehetőségeit továbbra is fékezi a mélyszegénység, a hatalmas társadalmi egyenlőtlenségek és a mindent átszövő korrupció. Nigéria így egyszerre ígéretes gazdasági óriás és sérülékeny állam, ahol a rendelkezésre álló erőforrások kiaknázása és a fejlődés fenntarthatósága súlyos belső akadályokba ütközik.

A második Trump-adminisztráció várhatóan elsősorban stratégiai energiapiaci és biztonsági megfontolások miatt fordítana kiemelt figyelmet Nigériára és Nyugat-Afrikára, mivel a térség jelentős olajexportőr és kulcsszereplő a terrorizmus elleni együttműködésben, miközben Trump energiadominanciára törekvő politikája és protekcionista kereskedelmi szemlélete érzékenyen érintené Nigéria olajfüggő, ugyanakkor diverzifikálódni próbáló gazdaságát. Emellett számítani lehet arra is, hogy Trump belpolitikai bázisához igazodva vallási retorikát alkalmazna a nigériai helyzet értelmezésében, miközben gazdasági és geopolitikai érdekei a nyugat-afrikai ásványkincsekhez és az amerikai befolyás megtartásához kötnék, noha mindezt kockázatosná teheti a lehetséges segélycsökkentés, a kereskedelmi szigor, valamint a túlzott amerikai nyomásgyakorlás elleni regionális ellenállás.

Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy jelenleg Nigériában több mint 130 ezer amerikai állampolgár él,¹⁶ továbbá több tízezer látogatja az országot évente.

15 Oluwakemi Abimbola, "Nigeria's GDP per Capita Shrinks to \$835 — IMF," *PunchNG*, 2025.02.07., <https://punchng.com/nigerias-gdp-per-capita-shrinks-to-835-imf/>.

16 U.S. Department of State, *Integrated Country Strategy: Nigeria — For Public Release* (Abuja: U.S. Department of State, originally approved April 6, 2022; reviewed and updated June 23, 2023), https://2021-2025.state.gov/wp-content/uploads/2023/07/ICS_AF_Nigeria_Public.pdf

Az ő személyes biztonságuk garantálására is kiemelt figyelmet és megerősített védelmet kíván fordítani a Trump-adminisztráció.

Az elmúlt időszakban a nigériai erőszakra a Fox News és a keresztény politikai jobboldal, köztük Ted Cruz texasi republikánus szenátor és Riley Moore nyugat-virginiai republikánus képviselő is széles körben tudósított. Ezzel párhuzamosan amerikai törvényhozók és konzervatív keresztény csoportok hetekig lobbiztak Trump elnökél, hogy Nigériát a vallási üldözés miatt „különös aggodalomra okot adó országnak” nyilvánítsa, ami meg is történt 2025. október 31-én.¹⁷ Ezen a listán – egyebek mellett – még Oroszország, Szaúd-Arábia, Irán és Kína is szerepel. Vélhetően mindezekre is reagálva vett fel Trump elnök egy keményebb hangnemet Nigériával szemben. Kijelentette, hogy „[ott] tömegesen gyilkolnak meg vallásukat gyakorló keresztényeket az iszlamista csoportok”, és ezért egy, a Truth Social platformján közzétett bejegyzésben¹⁸ arra utasította a Védelmi Minisztériumot, hogy készüljön fel esetleges intézkedésekre, amennyiben a nigériai kormány nem lép fel határozottan az agresszorokkal szemben. Emellett kilátásba helyezte az összes amerikai segély leállítását is.

Nigéria viszont határozottan visszautasítja Trump állításait: Yusuf Tuggar külügyminiszter hangsúlyozta,¹⁹ hogy az ország alkotmánya garantálja a vallás-szabadságot, és szerinte lehetetlen, hogy a kormány szisztematikus vallásüldözést finanszírozzon. Nigériai vezetők ugyan jelezték, hogy készek az USA-val együttműködni az iszlamista erőkkal (elsősorban a Boko Harammal és a Borno állambeli ISWAP-pal) szembeni biztonsági kihívások kezelésében, de a szuverenitás védelmét is szigorúan fenntartják. A szóváltást követő napokban sajtóhírek szerint Pete Hegseth amerikai védelmi miniszter és Dan Caine tábornok, az amerikai vezérkar főnökök egyesített bizottságának elnöke találkozott Nigéria nemzetbiztonsági tanácsadójával.²⁰ A találkozót, amelyet két védelmi tisztviselő is megerősített, Hegseth és Caine nyilvános programjában nem szerepelt. Amennyiben továbbra is terítéken van az amerikai szárazföldi csapatok Nigéri-

17 U.S. Department of State, “Countries of Particular Concern, Special Watch List Countries, Entities of Particular Concern,” U.S. Department of State, <https://www.state.gov/countries-of-particular-concern-special-watch-list-countries-entities-of-particular-concern/>

18 Pelumi Salako, “Cooperation Not Threats: Nigeria Wants US Alliance to Curb Violent Attacks”, *AlJazeera*, 2025.11.19., <https://www.aljazeera.com/features/2025/11/19/cooperation-not-threats-nigeria-wants-us-alliance-to-curb-violent-attacks>

19 Friederike Heine, “Nigeria’s Tuggar to Trump: Statebacked Religious Persecution Impossible under Constitution”, *Reuters*, 2025.11.04., <https://www.reuters.com/world/europe/nigerias-tuggar-trump-state-backed-religious-persecution-impossible-under-2025-11-04/>

20 Merve Berker, „Trump’s threats of military action in Nigeria prompt closed-door talks”, *Anadolu Agency*, 2025. november 21.

ába történő telepítése, ez jelentős logisztikai és politikai akadályokat jelentene, tekintettel nem csupán az ország hatalmas területére és porózus határaitra, hanem a közvélemény tiltakozására is. Az Egyesült Államok körülbelül 6500 katonával rendelkezik Afrikában,²¹ de Nigériában nincs állandó katonai jelenléte. A régióban végzett drónműveletek is nehezebbé váltak, miután az Egyesült Államok kénytelen volt elhagyni a szomszédos Nigerben található kulcsfontosságú bázisokat a 2023 júliusi katonai puccsot követően. Még, ha nem is hegyezné ki a Trump-kormányzat egy lehetséges beavatkozás okát a keresztények elleni üldözésre, a Nigériában élő és látogató amerikai állampolgárok kimagasló száma, illetve a terrorizmus elleni korlátozott nigériai kapacitás is arra készítheti Washingtonot, hogy a közvetlen beavatkozás mellett döntsön. Főleg, mert az Egyesült Államok szerint a nigériai kormány nem rendelkezik sem stratégiai tervezési, sem pedig működési kapacitással ahhoz,²² hogy az ország kihívásainak kiváltó okait kezelni tudja. Ahogy fent említettük, a nigériai fegyveres erők mintegy 223 ezer főt számlálnak, felszereltségük azonban vegyes, és emellett a korrupció súlyos probléma. A terrorellenes műveletek nagy emberi és anyagi veszteségekkel járnak.

Összességében, Trump Nigériára vonatkozó érdeklődésének hátterében több, egymást erősítő politikai és stratégiai motiváció sejthető. Egyfelől belső politikai célokat szolgál, hiszen a republikánus szavazóbázisban – különösen az evangéliumi keresztények körében – erős visszhangot kelt a „külföldi keresztények védelmének” narratívája. Az ilyen ügyek felkarolása régóta része Trump politikai kommunikációjának, és alkalmas arra, hogy érzelmileg mozgósítsa a támogatótáborát. A belpolitikai célokat támasztja alá az a tény is, hogy Trump elnök nem a hagyományos diplomáciai csatornákat használta kommunikációjához,²³ hanem a közösségi médiát. Másfelől a kemény hangvétel az erőpozícióból való külpolitizálás újabb példája, amelyet Trump már korábbi elnöki ciklusában is alkalmazott: a szövetségesek és partnerek felé irányuló presszió, illetve az amerikai befolyás növelésének retorikai eszközeként. Emellett a globális terrorizmus elleni küzdelem köré szervezett, egyszerűen kommunikálható üzene-

21 Sam Metz, Monika Procnzuk, „U.S. Military Shifts Messaging in Africa, Telling Allies to Prepare to Stand More on Their Own,” *Military.com*, 2025.május 25., <https://www.military.com/daily-news/2025/05/25/us-military-shifts-messaging-africa-telling-allies-prepare-stand-more-their-own.html>.

22 „Integrated Country Strategy: Nigeria — For Public Release,” U.S. Department of State, hozzáférés: 2025. november 29., https://2021-2025.state.gov/wp-content/uploads/2023/07/ICS_AF_Nigeria_Public.pdf.

23 Mandira Bagwandeem, „Nigeria and the U.S.-China-Geopolitics of a ‘GunsBlazing’ Threat,” *The ChinaGlobal South Project*, 2025. november 14., <https://chinaglobalsouth.com/analysis/trump-nigeria-threat-china-diplomatic-win/>.

tek jól illeszkednek azt a képet erősítő stratégiába, hogy Trump „keményebb és egyértelműbb” fellépést képvisel az USA biztonsági érdekeinek védelmében.

Végül az is lehetséges, hogy a kijelentések részben tárgyalási pozíció kialakítását szolgálják Washington és Abudza között, mivel az utóbbi években az USA igyekszik ellensúlyozni Kína és Oroszország növekvő jelenlétét Nyugat-Afrikában. Peking reakciójában egyébként óva intette Washington attól, hogy Amerika a vallás és emberi jogok álcáját használja arra, hogy beavatkozzon Nigéria belpolitikájába.²⁴ Tény, hogy egy amerikai katonai intervenció veszélyeztetné a jelentős kínai befektetéseket és az ázsiai ország kritikus ásványkincsekhez kötődő ellátási útvonalaait. Az Egyesült Államok szemszögéből a kínai kereskedelmi tevékenységek „potenciálisan destabilizáló hatással vannak Nigéria békéjére és biztonságára”.²⁵ Továbbá, a katonai megállapodások (kiképzések és terrorellenes közös fellépések) Nigéria és Kína között Washington szerint nem jelentenek kezelhető biztonsági előnyöket a régióra nézve, viszont Peking kiterjesztheti katonai befolyását²⁶ ezáltal a térségben. Oroszország pedig fegyverszállítmányaival igyekszik stratégia előnyöket szerezni Nigériában és általában Nyugat-Afrikában.²⁷ Az Egyesült Államoknak ezért érdeke egyensúlyban tartani a nagyhatalmi jelenlétet a régióban és ellensúlyozni a kínai és az orosz befolyásolást.

KÖZÖS AMERIKAI-NIGÉRIAI KATONAI MŰVELET A FEGYVERES DZSIHADISTÁK ELLEN

2025. december 25-én az USA támadást hajtott végre Nigéria északi részén, a Nigerrel határos, négymillió lakosú, többségében muszlim Sokoto államban az Iszlám Államhoz kapcsolható militáns csoportok ellen. Az USA Afrikai Parancsnoksága a nigériai hadsereggel karöltve az ország észak-nyugati részében csapott le,²⁸ a nigériai elnök előzetes jóváhagyásával. Állítólagos titkosszolgálati jelentések szerint a fegyveres dzihadisták az ún. Sahelian-folyósón keresztül, Maliból és

24 Op. cit.

25 Matthew T. Page, „The Intersection of China’s Commercial Interests and Nigeria’s Conflict Landscape”, *Carnegie Endowment for International Peace*, 2018.szeptember8., <https://carnegieendowment.org/posts/2018/09/the-intersection-of-china-s-commercial-interests-and-nigeria-s-conflict-landscape?lang=en>.

26 Jacob Zenn, „China Upgrades Strategic Partnership With Nigeria”, *Operational Environment Enterprise (OE Watch)*, 2025. április17., <https://oe.tradoc.army.mil/product/china-upgrades-strategic-partnership-with-nigeria/>.

27 Seun Bamidele et al., „Moscow’s African Relations: Unveiling Russia’s Strategy in Africa and Its Impact on Global Politics,” *Security and Defence Quarterly* 51, no. 3 (2025): 112–29, <https://securityanddefence.pl/Moscow-s-African-relations-Unveiling-Russia-s-strategy-in-Africa-and-its-impact-on-2C206969%2C0%2C2.html>

28 <https://theconversation.com/us-air-strikes-in-northern-nigeria-possible-windfalls-as-well-as-dangers-272630>.

Burkina Fasóból érkeztek és koordinált támadásokat készültek végrehajtani Sokoto, Zamfara, Níger és Katsina államokban a karácsonyi és újévi ünnepek alatt.²⁹ A támadásban a Ghána partjainál állomásozó amerikai hadihajók is részt vettek Tomahawk-rakétákkal.

Trump elnök hangsúlyozta, hogy a december 25-i művelet „karácsonyi ajándék” volt, amelynek során muszlim terroristákat semlegesített a keresztények védelmében. Sheikh Ahmed Gumi, a nigériai iszlám vallási vezető hevesen elítélte az amerikai légitámadásokat, és „ostobának” nevezte azokat, akik azt támogatták.³⁰ Abudzsza ugyan hangsúlyozta, hogy a terrorista támadások ugyanúgy támadják a muszlimokat, mint a keresztényeket, a kormánynak most nagy a felelőssége abban, hogy a narratívát megfelelően kezelje, miszerint Amerikával az együttműködés össznemzeti érdek és nem egy adott etnikai, vagy vallási csoport ellenében történt.³¹ A nigériai hatóságoknak továbbá arra kell összpontosítania, hogy a fegyveres dzsihadista csoport ne legyen képes újabb sejteteket létrehozni.

A közös katonai művelet a fentiekben felvázolt Washington és Abudzsza közötti feszültségek fokozódását követi, de egyben azt is jelezheti, hogy az Egyesült Államok és Nigéria közötti biztonsági és diplomáciai kapcsolatok továbbra is alakulnak, fejlődnek. Az Egyesült Államok fellépése – különösen a tengeri indítású Tomahawk-rakéták alkalmazása egy szuverén állam területén jogszerű lehet (bár hevesen vitatott) a nemzetközi jog szerint; az intervention by invitation elv alapján egy állam egy másik szuverén állam kifejezett felkérésére vagy beleegyezésével hajt végre katonai vagy biztonsági műveleteket utóbbi területén. A nigériai elnök jóváhagyása ugyan formálisan jogszerűvé teheti az amerikai katonai fellépést, azonban a művelet politikai és kommunikációs kerete („karácsonyi ajándék”, „keresztények védelme”) továbbra is azt a trumpi külpolitikai logikát tükrözi, amelyben a nemzetközi jog nem normatív iránytűként, hanem (félreálítható) eszközként jelenik meg. Az USA továbbá nem multilaterális keretek közt járt el (pl. az ENSZ vagy az Afrikai Unió felhatalmazásával), hanem bilaterális alapon.

29 Unini Chioma, „Terrorists From Mali, Burkina Faso Were Planning Christmas, New Year Attacks” – Sources; „Tomahawk Missile Launched From U.S. Naval Platform Near Ghana”, The Nigeria Lawyer, 2025. december 26., <https://thenigerialawyer.com/terrorists-from-mali-burkina-faso-were-planning-christmas-new-year-attacks-sources-tomahawk-missile-launched-from-u-s-naval-platform-near-ghana/>.

30 „Sheikh Gumi Labels Nigerians Supporting U.S. Sokoto Airstrikes ‘Stupid’, Says Trump’s Hands Are ‘Bloodstained’”, Sahara Reporters, Hozzáférés: 2025. november 29., <https://saharareporters.com/2025/12/29/sheikh-gumi-labels-nigerians-supporting-us-sokoto-airstrikes-stupid-says-trumps-hands/google-vignette>

31 Helene Cooper, Saikou Jammeh, Eric Schmitt, „U.S. Strikes ISIS in Nigeria After Trump Warned of Attacks on Christians”, New York Times, 2025. december 25., <https://www.nytimes.com/2025/12/25/us/politics/trump-isis-nigeria-strike.html>.

A Trump-adminisztráció nemzetbiztonsági stratégiája³² (National Security Strategy) megismétli elkötelezettségét, hogy elkerülje „bármilyen hosszú távú amerikai jelenlétet vagy kötelezettségvállalást” Afrikában. A kormány azonban arra a következtetésre juthat, hogy ez kivitelezhetetlen, hiszen amerikai biztonsági célkitűzések és érdekek továbbra is vannak és lesznek a térségben. Kihívást jelenthet például megakadályozni a fegyveres dzsihadista szervezetek további térnyerését a Száhel-övezetben, és a militáns iszlamista szervezetek felszámolásához kétségkívül több kell, mint célzott bombázások. A nemzetbiztonsági stratégia viszont kifejezetten óvatosságra int az „Afrika egyes részein újra fellángoló iszlamista terrorista tevékenység”³³ tekintetében, ezzel mintegy elejét véve a lehetséges hosszú távú amerikai jelenlétnek az afrikai kontinensen. Kérdés, hogy a fokozódó nagyhatalmi versengés Afrikában mennyire írja felül ezt a kiindulópontot.

MAGYAR ASPEKTUS: NIGÉRIA KIEMELT JELENTŐSÉGE

Magyarország számára Nigéria stabilitása több, egymással összefüggő területen is stratégiai jelentőségű. Amint azt a fentiekben bemutattuk, a gyorsan növekvő nigériai népesség és a régióban jelenlévő biztonsági kihívások közvetlenül befolyásolják a migrációs folyamatokat, így egy stabil és működőképes Nigéria hozzájárulhat az Európára nehezedő migrációs nyomás csökkenéséhez és a terrorhálózatok terjedésének fékezéséhez, ami magyar – és egyben uniós – biztonsági érdeké válik. Emellett a 239 milliós piac jelentős gazdasági potenciált kínál a magyar vállalatok számára, különösen a mezőgazdasági technológia, vízgazdálkodás, energetika, egészségipar, valamint a digitális és oktatási szolgáltatások területén, így egy stabil gazdasági környezet Nigériában közvetlenül kedvez a magyar export- és befektetési lehetőségeknek. A két ország között évek óta fejlődő oktatási kapcsolatok – a magyarországi ösztöndíjas nigériai hallgatók révén (az eddigiekben több száz nigériai hallgató vehetett részt magyar felsőoktatásban a Stipendium Hungaricum révén) – tovább erősítik a hosszú távú diplomáciai és gazdasági együttműködés alapjait, amelyek csak akkor lehetnek igazán eredményesek, ha Nigéria társadalmi és politikai viszonyai kellően rendezettek. Végül, Magyarország közvetetten érdekelt a Guineai-öböl tengeri útvonalainak biztonságában is, hiszen a nemzetközi kereskedelem zavartalansága az európai –

32 „2025 National Security Strategy of the United States of America,” The White House, hozzáférés: 2025. november 29., <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>.

33 Op. cit. 29. o.

így a magyar – gazdaság működésének egyik alapfeltétele, és ebben Nigéria mint regionális hatalom meghatározó szerepet játszik. Mindezek alapján egyértelmű, hogy Nigéria stabilitása nem csupán regionális vagy afrikai ügy, hanem olyan stratégiai tényező, amely hosszú távon Magyarország biztonsági, gazdasági és diplomáciai érdekeivel is szoros összefüggésben áll.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**